

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19Co/21/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3120208104
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Beáta Čupková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2023:3120208104.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Beáty Čupkovej a sudkýň JUDr. Viery Škultétyovej a JUDr. Zuzany Slušnej v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. C., D. XXXX, zastúpenej Mgr. Petrom Kubalom, advokátom so sídlom Piešťany, Pod Párovcami 55, proti žalovanému: E. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. C., D. XXXX, o určenie platnosti kúpnej zmluvy, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Trenčín č.k. 11C/20/2020-229 zo dňa 23. júna 2022, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.

Žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie svojím rozsudkom zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia, že uzavretá kúpna zmluva predstavuje platný záväzkový vzťah strán sporu (výrok I.) a žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal (výrok II.). Súd rozhodol podľa § 137 písm. c) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) a § 2 ods. 1, § 34, § 37 ods. 1, § 48 ods. 1 a ods. 2, § 49, § 588 Občianskeho zákonníka.

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvej inštancie konštatoval, že dňa 11.09.2020 strany sporu uzavreli kúpnu zmluvu, ktorou žalovaný ako vlastníik pozemku CKN parc. č. XX/X – zastavaná plocha o výmere 22 m² v k.ú. D., okres Trenčín (pozemok vznikol rozdelením pozemku CKN parc. G. XX/X - zastavaná plocha o výmere 897 m² v k.ú. D., okres C. na základe geometrického plánu č. XXXXXXXX-XX/2020 úradne overený Okresným úradom Trenčín pod č. XXXX/XXXX) sa zaviazal previesť na žalobkyňu vlastnícke právo k tomuto novovytvorenému pozemku a žalobkyňa sa zaviazala tento kúpiť a zaplatiť zaň dohodnutú kúpnu cenu. Dňa 25.09.2020 podala žalobkyňa návrh na vklad do katastra nehnuteľností, konanie je vedené pod č. E./XXXX. Dňa 30.09.2020 bolo žalobkyňi doručené od žalovaného odstúpenie od kúpnej zmluvy zo dňa 26.09.2020 z dôvodu uzavretia zmluvy v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok. Žalobkyňa žalovanému listom zo dňa 05.10.2020 oznámila, že neexistovali a neexistujú dôvody, ktoré uviedol žalovaný v odstúpení od kúpnej zmluvy, preto žalovaný nebol oprávnený odstúpiť od platnej a účinne uzavretej kúpnej zmluvy. Okresný úrad Trenčín, odbor katastrálny, rozhodnutím zo dňa 22.10.2020 č.j. E./XXXX prerušil konanie o návrhu na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností na základe uvedenej kúpnej zmluvy s odôvodnením, že dňa 28.09.2020 doručil predávajúci listinu - odstúpenie od zmluvy a z vyjadrenia kupujúcej zo dňa 05.10.2020 vyplýva, že s odstúpením od zmluvy nesúhlasí. Súčasne vyzval žalobkyňu ako kupujúcu na podanie žaloby na súd o určenie neplatnosti odstúpenia od zmluvy.

3. Súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyňa podanou žalobou sleduje ochranu svojho vlastníckeho práva nadobudnutého na základe úkonu, ktorý by mal byť podľa tvrdenia žalovaného v dôsledku jeho odstúpenia od uzavretej kúpnej zmluvy od počiatku zrušený. S ohľadom na to, že bolo sporným, či účinky, v dôsledku odstúpenia od zmluvy nastali alebo nie, súd prvej inštancie konštatoval, že právne postavenie žalobkyne je neisté. Súd prvej inštancie poukázal na to, že predpokladom (podmienkou) platnosti a účinnosti hmotnoprávneho úkonu - odstúpenia od zmluvy smerujúceho k právnomu dôsledku zrušenia zmluvy je, že zmluva, ku ktorej sa odstúpenie vzťahuje, nie je neplatnou. Preto bolo potrebné otázku platnosti kúpnej zmluvy riešiť len ako predbežnú, nakoľko odstúpiť možno len od zmluvy platnej, inak je odstúpenie od zmluvy neplatné pre rozpor so zákonom. Súd prvej inštancie sa preto nestotožnil s názorom žalobkyne, že ako predbežnú otázku posúdi, či prišlo k platnému alebo neplatnému odstúpeniu od zmluvy. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že právnym prostriedkom žalobou o určenie platnosti predmetnej kúpnej zmluvy nemožno existujúcu neistotu v právnom postavení žalobkyne odstrániť a v prípade, že by súd vo výroku rozhodnutia na základe dokazovania rozhodol tak, ako sa žalobkyňa domáhala, teda, že predmetná kúpna zmluva je platná, na jej právnom postavení by sa nič nezmenilo. Určením, že kúpna zmluva predstavuje platný záväzkový vzťah, teda je platná, by nedošlo k zmene postavenia žalobkyne, nakoľko je nesporné, že katastrálny orgán nie je oprávnený posudzovať platnosť odstúpenia od zmluvy, a to ani ako otázku predbežnú (§ 40 správneho poriadku). Súd prvej inštancie tiež poukázal na to, že žalobkyňa v rámci správneho konania vedeného pred Okresným úradom Trenčín bola na podanie takejto žaloby pre prípad, že rozporuje platnosť odstúpenia od predmetnej zmluvy, odkázaná. Súd prvej inštancie vyhodnotil podanú žalobu ako neúčinný nástroj odstránenia spornosti právneho vzťahu sporových strán a pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení žalobu zamietol. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 a ods. 2, § 262 ods. 1 CSP tak, že žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal z dôvodu, že mu žiadne trovy konania nevznikli.

4. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie žalobkyňa z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), d), f), h) CSP a navrhla odvolaciemu súdu, aby rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobe vyhovie a žalobkyňu prizná nárok na náhradu trov prvoinštančného aj druhoinsťančného konania. Žalobkyňa považovala vydané rozhodnutie za prekvapivé, nakoľko súd prvej inštancie žalobu z procesných dôvodov zamietol po vykonaní dokazovania na štyroch pojednávaniach. Poukázala na nespôsobilosť zástupcu žalovaného na riadne zastupovanie a na vystupovanie zástupcu žalovaného vo viacerých konaniach. Mala za to, že tým, že súd prvej inštancie nerozhodol o nepripustení zastúpenia žalovaného, došlo k nezákonnému postupu a zásahu do práv žalobkyne na riadny spravodlivý proces. Rozhodnutie súdu prvej inštancie považovala za zmätočné, nedostatočné a nezrozumiteľné, nakoľko napriek jeho rozsiahlosti 49 strán sú dôvody rozhodnutia koncentrované v bodoch 31. a 33. odôvodnenia. Záver súdu prvej inštancie o tom, že otázku platnosti zmluvy treba riešiť len výhradne ako otázku predbežnú, podľa žalobkyne postráda racionalitu. Podľa žalobkyne je otázka platnosti odstúpenia od zmluvy určujúca pre posúdenie otázky ustálenej petitom žaloby. Spornou podľa žalobkyne je otázka zániku (zrušenia) kúpnej zmluvy odstúpením, a nie otázka platnosti zmluvy, nakoľko práve odstúpenie od zmluvy je rozvážovacou právnou skutočnosťou vo vzťahu ku kúpnej zmluve a ňou založenému právnomu vzťahu. Žalobkyňa konštruovala petit žaloby tak, aby súd po vysporiadaní sa s tým, čo má povahu preduročujúcu, konštatoval otázku existencie právneho vzťahu ako je vyjadrená v petite žaloby. Žalobou navrhovaný určovací petit podľa žalobkyne vytvára pevný právny základ pre účastníkov vzťahu a navrhovaný výrok je pre žalobkyňu potrebný pred orgánom verejnej správy, eventuálne predstavuje užitočný predpoklad a efektívny nástroj pre budúcu mimosúdnu dohodu strán sporu a jej dobrovoľné plnenie. Súd prvej inštancie zužujúcim výkladom dospel k záveru o absencii naliehavého právneho záujmu, keď za základ tejto absencie považoval neodôvodnene výlučne chýbajúcu spôsobilosť žaloby privodiť zmenu právneho postavenia žalobkyne. Súd prvej inštancie ignoroval vo svojej právnej úvahu to, že základom naliehavého právneho záujmu môže byť aj ohrozenie právneho postavenia žalobkyne, resp. možnosť vzniku ujmy. Žalobkyňa rozporovala to, že jediným prípustným petitom určovacej žaloby v danej veci mal byť petit o neplatnosti odstúpenia od zmluvy, nakoľko by tým došlo k ignorovaniu nových procesných princípov uvedených v § 137 CSP a konaniu contra legem. Žaloba o určenie neplatnosti odstúpenia od zmluvy by bola žalobou podanou v zmysle § 137 písm. d) CSP, avšak možnosť podať takúto žalobu nevyplyva zo žiadneho právneho predpisu, preto žalobkyňa takú žalobu nepodala. Nakoľko súd prvej inštancie zistil, že právne postavenie strán sporu je neisté, mal byť súd tým orgánom, ktorý ju mal svojím rozhodnutím odstrániť. Žalobkyňa poukázala na to, že z podanej žaloby vyplýva, že požadované určenie nie je o strohom vyjadrení, že kúpna zmluva je platná, ale požadované určenie vyjadruje to, že žalobkyňa požadovala určenie toho,

že odstúpenie od kúpnej zmluvy nevyvolalo účinnosť zrušenia zmluvy, ale kúpna zmluva trvá, nezanikla a ide o platný záväzkový vzťah strán sporu. Záver súdu prvej inštancie o tom, že odstúpiť možno len od platnej zmluvy, avšak uvedené nemá spojitosť s meritom veci, nakoľko žiadna zo strán netvrdila, že kúpna zmluva nebola uzavretá platne. Žalobkyňa tvrdí, že neboli dané dôvody pre platné odstúpenie od kúpnej zmluvy. Podľa žalobkyne bolo rozhodnutie nepredvídateľné, a to s poukazom na rozhodnutie odvolacieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 17Co/55/2018, v ktorom odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie o určení, že darovacia zmluva je platná, pričom ako prejudiciálnu otázku posudzovali, či došlo k odstúpeniu od zmluvy. Žalobkyňa mala za to, že navrhované súdne rozhodnutie je spôsobilé odstrániť spornosť toho, či tu právny vzťah je alebo nie je, či zanikla kúpna zmluva odstúpením alebo nezanikla, či neprišlo k jej zrušeniu, ako predpokladá § 48 Občianskeho zákonníka.

5. Žalovaný vo vyjadrení k podanému odvolaniu uviedol, že s ním nesúhlasí a žiada, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, prípadne zmenil tak, že podanú žalobu zamietne a potvrdí, že odstúpenie žalovaného od kúpnej zmluvy je platné. Žalobkyňa nesprávne postavila žalobu, nesprávne v nej argumentovala a aj po rozhodnutí súdu prvej inštancie konala rozporne. Jeho zástupcom na pojednávaníach bol jeho zať, ktorý ho zastupoval ako rodinný príbuzný, a nie ako pokútnik. Uvedená skutočnosť nemohla spôsobiť žiadnu ujmu na právach žalobkyne. Hoci bolo na mieste namietat i neplatnosť zmluvy pre jej neurčitosť, rozhodol sa od zmluvy odstúpiť zo zákonných dôvodov, odstúpenie považoval za platný právny úkon a jeho doručením žalobkyňi došlo k zrušeniu zmluvy ex tunc bez ďalšieho. Poukázal na to, že zo zmluvy plnené nikdy nebolo a pokus o plnenie prišiel až po odstúpení od zmluvy. Preto u žalobkyne pri určení naliehavého právneho záujmu nešlo o právo už existujúce. Žalobkyňa nikdy nemala právo, ktorého sa dovoľáva, nakoľko zmluva neexistuje pre platné odstúpenie od nej a jej právne postavenie je isté a nemôže jej vzniknúť žiadna ujma. V predmetnej veci ide o určenie, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem, ten však žalobkyňa nepreukázala a nesprávne naformulovala petiu podanej žaloby. Mal za to, že správne konanie nemalo byť prerušené, ale zastavené, nakoľko prerušením správneho konania došlo k nesprávnemu úradnému postupu, v dôsledku ktorého došlo do zásahu jeho vlastníckych práv. Od zmluvy odstúpil z dôvodu, že ju uzavrel v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok a všetky formálne podmienky pre účinné odstúpenie od zmluvy dodržal, preto záväzkový vzťah strán sporu zanikol a netrvá.

6. Žalobkyňa k vyjadreniu žalovaného uviedla, že je zmätočné, emotívne a bez právnych argumentov. 29 rokov užívala parc. č. XX/X v domnení, že jej vlastníckymi boli jej rodičia a následne ona. Na uvedenej parcele vybudovala s manželom oplotenie a betónovú dlažbu. Predmetnú parcelu má teda v nepretržitej dobromyseľnej oprávnenej držbe. Pozemok parc. č. XX/X podľa geometrického plánu č. XXX-XXXX-XXX-XX z roku XXXX bola chybné zakreslená do katastrálnej mapy až do roku 2018. Rozpor medzi katastrálnou mapou a skutočnosťou zistila až v roku 2020. Žalovaný do roku 2018 nevedel o užívaní jeho pozemku žalobkyňou, za 29 rokov toto nenamietal. Žalovaný pri podpise kúpnej zmluvy v tiesni nebol, na odsúhlasenie zmluvy mu nebolo dané časové obmedzenie, a kúpnu cenu zo sumy 770,- eur na 22,- eur žiadal zmeniť žalovaný. Žalovaný pred podpisom zmluvy nepožiadala jej manžela, aby sa vzdal odvolania v územnom a stavebnom konaní k rodinnému domu dcéry žalovaného. Poukázala na to, že pokiaľ je žalovaný presvedčený, že kúpna zmluva je neplatná absolútne, nikdy ako zmluvný záväzok nevznikla a nemohol od takej zmluvy platne odstúpiť. Žalobkyňa si svoj záväzok z kúpnej zmluvy splnila, a to zriadením notárskej úschovy kúpnej ceny. Žalovaný svoj záväzok previesť vlastnícke právo k predmetnému pozemku nespĺnil. Zo žiadneho vykonaného dôkazu nie sú preukázané podmienky pre platné odstúpenie od zmluvy.

7. Žalovaný k vyjadreniu žalobkyne uviedol, že zotrváva na svojich vyjadreniach, s podaným odvolaním a jeho dôvodmi nesúhlasí. Dodatočne poskytované plnenie zo zmluvy od žalobkyne odmietol prijať, nakoľko ho k tomu žiaden záväzok nezaväzoval od odstúpenia od zmluvy. Zapisanie geometrického plánu tak, ako bol vyhotovený, nebolo chybou katastra, toto bolo žiadané podaným návrhom na vklad. V danom prípade neboli splnené podmienky pre vydržanie. Žalobkyňa viedla oplotenie ako jej vyhovovalo bez rešpektovania reálneho priebehu hranice medzi pozemkami. Kúpnu cenu ponížil na symbolickú z dôvodu, že ho sused ubezpečil, že dcére nebudú pri stavbe robiť žiadne problémy. Od kúpnej zmluvy platne a účinne odstúpil a tá od toho okamihu neexistuje. Podľa žalovaného právne postavenie strán sporu nie je neisté.

8. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné potvrdiť ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP.

9. Súd prvej inštancie zamietnutie žaloby odôvodnil tým, že žalobkyňa nemala naliehavý právny záujem na požadovanom určení.

10. Vychádzajúc z obsahu odvolania žalobkyňa namietala nesprávne skutkové a právne závery súdu prvej inštancie, na ktorých založil svoje rozhodnutie, nesprávny procesný postup a inú vadu konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, čím uplatnila vo svojom odvolaní odvolacie dôvody uvedené v § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) CSP.

11. Odvolací súd podrobil preskúmaniu napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo svetle odvolateľkou tvrdených skutočností, ktoré podľa jej názoru indikujú naplnenie odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) CSP (nesprávny procesný postup súdu, ktorý znemožnil žalobkyni, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces; iná vada konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; nesprávne skutkové zistenia; nesprávne právne posúdenie súdu prvej inštancie, na ktorých založil svoje rozhodnutie).

12. Porušenie ktoréhokoľvek čiastkového práva strany sporu postupom súdu predstavuje pochybenie súdu. O naplnenie odvolacieho dôvodu v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) však pôjde vtedy, ak nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci realizáciu práv strany sporu, dosiahne určitú intenzitu, ktorá odôvodní záver o tom, že celé konanie sa nejaví ako spravodlivé. Ústavnoprávna doktrína považuje právo na spravodlivý proces za tzv. výsledkové právo. Konkrétne pochybenie súdu preto musí byť hodnotené v kontexte celého konania (vplyv na prípadné ďalšie pochybenia, otázka zvrátenia alebo nápravy nesprávneho postupu v ďalšom priebehu konania, následky pochybenia na kvalitu konania ako celku atď.).

13. Odvolací dôvod uvedený v § 365 ods. 1 písm. d) CSP dopadá na akékoľvek pochybenia v procesnom postupe súdu, ktoré nie sú subsumovateľné pod ostatné odvolacie dôvody, avšak len za predpokladu, že mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

14. Podstata odvolacieho dôvodu vyplývajúceho z § 365 ods. 1 písm. f) CSP (súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam) spočíva v nesprávnom postupe súdu prvej inštancie pri hodnotení výsledkov dokazovania dôsledkom čoho je, že súd berie do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplývajú, alebo neboli účastníkmi prednesené, prípadne prihliada na skutočnosti, ktoré boli preukázané, alebo vyplývajú z prednesov účastníkov. Nesprávne skutkové zistenia môžu byť aj výsledkov logických rozporov pri hodnotení dôkazov s osobitným zreteľom na závažnosť, zákonnosť a pravdivosť získaných poznatkov.

15. Právnym posúdením v zmysle odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

16. Rozhodujúcou odvolacou námietkou žalobkyne bola námietka spočívajúca v nesprávnom právnom názore súdu o nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobkyne na požadovanom určení, ktorý bol dôvodom zamietnutia žaloby.

17. Podľa § 137 písm. c) CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

18. Pri riešení procesnej prípustnosti žaloby podľa § 137 písm. c) CSP je potrebné preukázať existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Žalobca má naliehavý právny záujem na určení, či tu právo je, alebo nie je vtedy, ak je tvrdené právo neisté alebo ohrozené za predpokladu, že vyhovujúcim určovacím rozsudkom možno túto neistotu alebo ohrozenie odstrániť. Naliehavosť sa

prejaví v tom, že určovací rozsudok bude pre žalobcu podstatným spôsobom užitočný, t.j. jeho právny záujem má určitú intenzitu. Povinnosť žalobcu preukázať naliehavý právny záujem logicky znamená aj to, že žalobca je povinný uviesť v žalobe skutkové tvrdenia o tom, že naliehavý právny záujem je daný a na preukázanie jeho tvrdení je povinný navrhnuť dôkazy. Pre analýzu právneho vzťahu strán a posúdenie jeho povahy z hľadiska obsahu žaloby na prejednanie a rozhodnutie o nároku, ktorý žalobca vyvodzuje z tohto právneho vzťahu, je rozhodujúce obsahové hľadisko, teda akú povahu majú práva a povinnosti strán tvoriace obsah právneho vzťahu (sp. zn. 5 Cdo 120/2017). Žalobný (procesný) nárok sa vo všeobecnosti skladá z dvoch zložiek, a to z uvedenia relevantných skutkových okolností týkajúcich sa opísania skutkového deja (causa petendi), z ktorých žalobca vyvodzuje ohrozenie alebo porušenie svojho subjektívneho práva materiálnej povahy. Druhou zložkou je žalobný návrh (petitum), ktorým žalobca konkretizuje jeho návrh na poskytnutie ochrany špecifickým spôsobom zodpovedajúcim skutkovému dej. Z uvedeného teda vyplýva, že súd je viazaný petitom žaloby po obsahovej stránke, ktorý je potrebné vykladať v súvislosti so skutkovými tvrdeniami v žalobe. Súd je preto povinný skúmať celý obsah podanej žaloby, nielen samotný žalobný návrh (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 25. novembra 2020, sp. zn. 7Cdo/268/2019).

19. Pri posudzovaní naliehavého právneho záujmu má súd skúmať to, či žalobkyňa určovací rozsudok skutočne potrebuje a či tento určovací rozsudok je spôsobilý odstrániť stav právnej neistoty žalobkyne. Účelom naliehavého právneho záujmu je pripustiť vecné prejednanie len takej určovacej žaloby, ktorá bude mať pre žalobkyňu význam, čím sa sleduje to, aby bola súdna ochrana poskytovaná rozumne. Z odôvodnenia rozhodnutia, ktorým bola zamietnutá určovacia žaloba z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu, musí vyplývať aj to, ktorý iný spôsob súdnej ochrany súd uprednostňuje pred podanou určovacou žalobou (nález Ústavného súdu II. ÚS 482/2021 z 01.06.2022).

20. Úlohou súdu bolo preto zaoberať sa existenciou naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení v súlade s obsahom žaloby a tvrdenými skutkovými okolnosťami.

21. Naliehavý právny záujem na určení práva a jeho preukázanie je procesnou podmienkou, ktorou sa súd zaoberá pred tým, ako sa zaoberá meritórne vecou samou. Absencia naliehavého právneho záujmu je dôvodom pre zamietnutie žaloby. V danom prípade možno dať za pravdu odvolateľke, že súd prvej inštancie procesne nesprávne postupoval, keď až po vykonanom dokazovaní na viacerých pojednávaních žalobu zamietol z procesného dôvodu pre nedostatok naliehavého právneho záujmu. Uvedený nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie nemá za následok nesprávnosť zamietajúceho rozsudku.

22. Žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala určenia, že kúpna zmluva predstavuje platný záväzkový vzťah strán sporu. Je tak zrejmé, že žalobkyňa žalobným návrhom podala podľa § 137 písm. c) CSP pozitívnu určovaciu žalobu. Zo skutkových tvrdení procesných strán vyplýva, že stranami sporu platnosť kúpnej zmluvy spochybnená nebola. Žalobkyňa spochybňovala účinné odstúpenie od kúpnej zmluvy, zastávala názor, že neexistovali a neexistujú dôvody, ktoré uviedol žalovaný v odstúpení od kúpnej zmluvy. Po tom, ako Okresný úrad Trenčín odbor katastrálny konanie o návrhu na vklad vlastníckeho práva prerušil a žalobkyňu ako kupujúcu vyzval na podanie žaloby o určenie neplatnosti odstúpenia od zmluvy, bola práve takáto žaloba účinným spôsobom ochrany jej práva (nález Ústavného súdu II. ÚS 482/2001 zo dňa 1.6.2022). Nakoľko medzi stranami sporu bolo sporným, či nastali účinky odstúpenia od kúpnej zmluvy, odvolací súd súhlasí s názorom súdu prvej inštancie, že požadované určenie o platnosti záväzkového vzťahu (formulácia petitu žaloby o určenie, že kúpna zmluva predstavuje platný záväzkový vzťah strán sporu, je synonymom formulácie petitu žaloby o určenie, že záväzkový vzťah, ktorý vznikol z kúpnej zmluvy, je platným) v prípade spornosti odstúpenia od kúpnej zmluvy nevytvorí pevný základ pre právne vzťahy procesných strán, keďže rozhodnutím súdu zostane nevyriešená (meritórne neposúdená) Okresným úradom Trenčín, odbor katastrálny, požadovaná otázka platnosti odstúpenia od kúpnej zmluvy, ktorá bráni správne orgánu pokračovať v konaní o návrhu na vklad vlastníckeho práva. Katastrálny orgán nie je oprávnený posudzovať platnosť odstúpenia od zmluvy, a to ani ako predbežnú otázku, preto bez vysporiadania sa s touto otázkou súdom a bez meritórneho rozhodnutia o nej nebude právny vzťah medzi stranami istým.

23. Odvolací súd, vedomý si toho, že účelom civilného procesu je spory riešiť (rozhodovať ich) a prinášať spravodlivosť, a nie ich odmietat' (teda „nesúdiť“) cez rôzne arbitrárne procedurálne rituály, zotrváva na tom, že neobstojí žalobkyňou podaná žaloba t.j. nie je daný naliehavý právny záujem na

určení, že kúpna zmluva predstavuje platný záväzkový vzťah strán sporu v prípade, že je žalobkyňou spochybnované odstúpenie od kúpnej zmluvy za situácie, že pokračovanie v konaní o návrhu na vklad vlastníckeho práva je podmienené práve odstránením tejto spornosti. V predmetnej veci tak nemožno - ako sa domnievala žalobkyňa - predbežne vyriešiť otázku spornosti, či účinky odstúpenia od zmluvy nastali alebo nie, ale túto otázku je potrebné riešiť primárne žalobou vo veci samej, ako súd uviedol v predchádzajúcom odseku.

24. Ostatné žalobkyňou tvrdené odvolacie námietky sú vo veci nerozhodujúcimi, nakoľko záver súdu prvej inštancie o nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení je procesnou podmienkou a v prípade zistenia tohto nedostatku sa súd nemôže zaoberať vecou samou. Posúdenie ďalších odvolacích námietok žalobkyne by z tohto dôvodu nemalo žiaden vplyv na rozhodnutie vo veci.

25. Z vyššie uvedených dôvodov dospel odvolací súd k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne, preto ho podľa § 387 ods. 1 CSP v celom rozsahu potvrdil.

26. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 CSP tak, že žalovanému, ktorý bol v odvolacom konaní úspešný, nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko si ho neuplatnil a ani mu trovy v odvolacom konaní nevznikli.

27. Rozhodnutie bolo senátom Krajského súdu v Trenčíne prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).